

80 PISTES

Servei de Llengües i Terminologia
UNIVERSITAT POLITÈCNICA DE CATALUNYA

80 PISTES: una sessió vivencial

*Coses que cal saber
de l'estil de vida català
per no ficar-se de peus
a la galleda*

'80 pistes: una sessió vivencial' és un recurs didàctic del Servei de Llengües i Terminologia de la Universitat Politècnica de Catalunya

Aquest projecte ha comptat amb el suport de la Secretaria d'Universitats i Recerca del Departament d'Economia i Coneixement

DIRECCIÓ

Marta de Blas, cap de l'SLT

COORDINACIÓ

Jordi Pujol, tècnic de l'SLT

IDEA

Marta de Blas, Marcel Genestar i Jordi Pujol

TEXTOS

Jordi Pujol, Marcel Genestar

**ASSESSORAMENT EN COACHING
I FORMACIÓ VIVENCIAL**

Marcel Genestar

EDICIÓ LINGÜÍSTICA I GRÀFICA

Pere Farrando (www.preedicio.com)

Barcelona, gener de 2011

Índex

MANUAL D'ÚS	6
UN GUIA ACOMPANYANT	7
LLENGUATGE CORPORAL	8
[1] Postura d'estabilitat	
[2] Postura de determinació	
[3] Postura d'obertura	
[4] Postura de flexibilitat	
DISPOSICIÓ I ÚS DE L'ESPAI	11
FITXES	12
Fitxa 1: LA SARDANA COM A METÀFORA DEL FUNCIONAMENT DE LA SOCIETAT CATALANA	12
Fitxa 2: ENS AGAFEM	13
Fitxa 3: SOM OBERTS I TANCATS	15
Fitxa 4: ENS REGIM PER UNES NORMES	17
Fitxa 5: SOM RESPECTUOSOS	19
ANNEX. MATERIAL DE SUPORT PER A L'ALUMNAT	21

MANUAL D'ÚS

- **80 PISTES: UNA SESSIÓ VIVENCIAL** és un taller que pretén explicar la guia 80 PISTES, pertanyent al programa Intercat i consultable al web www.intercat.cat, basant-se en mètodes de *coaching* i *aprenentatge vivencial*.
- Del que es tracta no és d'explicar, una per una, i de manera tradicional (el formador parla, els alumnes escolten), totes les pistes contingudes en la publicació, sinó d'experimentar, comprendre i viure les més rellevants des del punt de vista de les necessitats comunicatives que tenen els estudiants acabats d'arribar a Catalunya, a partir d'una sèrie de dinàmiques-exercicis que busquen la interacció personal i l'intercanvi d'experiències.
- Els objectius principals que es persegueixen són, d'una banda, oferir als alumnes nouvinguts un acostament de qualitat a l'estil de vida català que eviti situacions incòmodes i els permeti moure's per la nostra societat, i de l'altra, aprofitar la diversitat lingüística i cultural existent dins l'aula per fomentar la curiositat, el coneixement, l'empatia i el respecte per persones d'altres països, nacions, religions i cultures, en línia amb la filosofia que emana de la *internacionalització a casa*.
- **80 PISTES: UNA SESSIÓ VIVENCIAL** té una durada prevista de dues hores i consta dels materials següents: un primer apartat en què s'explica la manera com el formador ha d'interactuar i relacionar-se amb els alumnes pel que fa, sobretot, a la disposició i l'ús de l'espai i al llenguatge no verbal, i un segon apartat, compost per cinc fitxes, en què es presenten els exercicis-dinàmiques que cal fer.

UN GUIA ACOMPANYANT

- El paper que ha d'interpretar el formador està més a prop del d'un *guia acompanyant* que del d'un *mestre*: no s'ha de presentar com un expert que posseeix la veritat absoluta, sinó com un facilitador que proporciona pistes.
- Les pistes que proporciona el formador són estereotips extrets a partir de patrons comuns (hàbits de conducta, tradicions, normes socials, etc.): cal que deixi clar que allò que explica és habitualment de la manera que explica, però que en certs casos també pot ser d'una manera diferent i no correspondre's, per tant, amb la realitat.
- La manera com el formador ha de proporcionar les pistes —fent que els alumnes adquireixin coneixements a partir de la vivència— i la manera com el formador ha de comunicar-se no verbalment amb ells —parant atenció al llenguatge corporal— s'inspiren, com dèiem més amunt, en tècniques del *coaching* i la *formació vivencial* i, més concretament, en el model d'*aprenentatge en moviment*.
- El formador, també ho avançàvem en l'apartat anterior, no ha de pretendre explicar el 80 PISTES sencer, sinó que s'ha de limitar a presentar-ne algunes pistes, les seleccionades, per despertar la curiositat i les ganes de saber més coses.
- No obstant això, el formador pot, si ho creu oportú, ampliar la informació de cada fitxa donant els continguts recollits en l'apartat "Temes relacionats".
- El formador ha de ser capaç d'alternar català, castellà i anglès, les llengües amb què s'aconsella impartir el taller, i ha de ser una persona formada en mobilitat, interculturalitat i multilingüisme, a més de tenir experiència en acollida lingüística.

LLENGUATGE CORPORAL

El formador ha de ser capaç d'adoptar les quatre postures corporals que es descriuen a continuació i d'aplicar-les, segons el que requereixi cada situació, d'acord amb el guió establert a les fitxes.

[1] Postura d'estabilitat

És la postura que ens connecta amb l'ara i l'aquí, amb el que hi ha, amb el contacte amb la realitat concreta.

Disposició del cos

- To de veu baix i pausat.
- Mirada cap a l'infinit.
- El cos cap avall, perpendicular a terra.
- Respiració profunda i completa, des del nas a la pelvis.
- Moviments reduïts i calculats.

Què volem transmetre?

Estabilitat, paciència, perseverança, disciplina, serenitat, honestedat.

Aplicació

- Per explicar una cosa.
- Per donar instruccions.
- Per mantenir una opinió o una exigència.

Abús

Un excés d'aquesta corporalitat pot donar una imatge de rigidesa, d'arrogància, de resistència al canvi, de sobreprotecció, de necessitat de control i de por davant del que és desconegut.

Manca

Una manca d'aquesta corporalitat pot donar una imatge d'inseguretat, d'improvisació, d'inconstància, de falta de valor per dir no quan es vol dir no.

[2] Postura de determinació

És la postura que ens projecta cap endavant, cap a un objectiu al qual ens encaminem, amb determinació, sense que res pugui deturar-nos.

Disposició del cos

- To de veu alt.
- Mirada fixa concentrada en un punt.
- El cos lleugerament inclinat cap endavant.
- Respiració completa i ràpida a través del nas.
- Moviments enèrgics amb el cos.

Què volem transmetre?

Força de voluntat, seducció, impuls, passió, confiança, acció.

Aplicació

- Per convidar algú a fer una cosa.
- Per iniciar una acció.
- Per incorporar l'altre en el meu discurs.

Abús

Un excés d'aquesta corporalitat pot donar una imatge de manipulació, d'obsessió pel control, d'exercici de poder i d'autoritarisme.

Manca

Una manca d'aquesta corporalitat pot donar una imatge d'esgotament, de por, de falta de convicció, de fixar-se més en els obstacles que en els reptes.

[3] Postura d'obertura

És la postura que ens predisposa a rebre, a acollir, acceptar, a escoltar, a comprendre.

Disposició del cos

- To de veu suau i pausat.
- Mirada suau i dolça.
- El cos lleugerament cap enrere amb les mans cap enfora.
- Respiració a través de la boca.
- Els braços oberts.

Què volem transmetre?

Tendresa, acceptació, empatia, fluïdesa.

Aplicació

- Per escoltar de forma empàtica.
- Per comprendre idees i creences diferents de les nostres.
- Per col·laborar i intercanviar.

Abús

Un excés d'aquesta corporalitat pot donar una imatge de necessitat constant de reconeixement i aprovació.

Manca

Una manca d'aquesta corporalitat pot donar una imatge d'incapacitat de posar-se a la pell de l'altre i de dificultat de connectar-hi emocionalment.

[4] Postura de flexibilitat

És la postura que ens condueix al canvi, a abandonar idees i opinions, a buscar camins diferents dels habitualment transitats, a crear noves possibilitats.

Disposició del cos

- Mirada, sense cap punt fix, amb els ulls oberts i curiosos.
- Cos cap amunt, com quan ens estirem.
- Inhalació ràpida a través del nas, exhalació lenta per la boca.
- Moviments distesos i expansius.

Què volem transmetre?

Creativitat, entusiasme, llibertat de moviments, reinvençió.

Aplicació

- Per crear arguments diferents dels presentats fins aquell moment.
- Per canviar de punt de vista o d'estratègia.
- Per desencallar una situació.

Abús

Un excés d'aquesta corporalitat pot donar una imatge de somiatruïtes, de fascinació pel que és passatger, de projectes exempts d'una base real.

Manca

Un manca d'aquesta corporalitat pot donar una imatge de rigidesa, de tancament i d'unidireccionalitat.

DISPOSICIÓ I ÚS DE L'ESPAI

- S'ha de disposar preferentment d'una aula-taller amb una capacitat màxima per a vint persones.
- S'han de retirar les taules, si n'hi ha.
- S'han de col·locar les cadires en mig cercle, com un amfiteatre.
- S'ha de col·locar la pissarra i la pantalla de projecció en un lloc visible per a tothom.
- S'ha de delimitar imaginàriament un *espai central* situat (més o menys) a la mateixa distància de cada cadira des del qual el formador donarà els continguts.
- S'ha de traçar imaginàriament una línia corba davant de les cadires que el formador travessarà quan hagi d'interactuar amb els alumnes.
- Dit d'una altra manera: quan el professor hagi de donar continguts, els que siguin, se situarà a l'*espai central* i esperarà que els alumnes callin abans de començar; quan hagi de relacionar-se amb els alumnes perquè la dinàmica així ho requereixi, travessarà la *línia corba* i se situarà a prop d'ells.
- Les activitats d'escenificació i les presentacions s'han de fer a l'*espai central*.

FITXES

FITXA 1: LA SARDANA COM A METÀFORA DEL FUNCIONAMENT DE LA SOCIETAT CATALANA

Què volem aconseguir?		<ul style="list-style-type: none"> ▶ Que obtinguin un retrat metafòric del funcionament de la realitat catalana. ▶ Que sentin curiositat pels temes que es tractaran al llarg del taller per mitjà de la realització d'un exercici inicial d'escalfament. ▶ Que comencin a familiaritzar-se amb la dinàmica del taller i adoptin un paper proactiu. ▶ Que comencin a interactuar amb els companys de classe. ▶ Que disposin d'un full de ruta del que es farà al llarg del taller. 		
Temps	Descripció	Instruccions	Llenguatge no verbal	Material
Where are you from?				
0-5 min	Es demana als alumnes que s'identifiquin omplint una cartolina que s'han de penjar en un lloc visible.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Reparteix una cartolina i una agulla imperdible. 2. Demana que cadascú hi escrigui: i) el seu nom; ii) el seu país d'origen; iii) les llengües que parla. 3. Demana que es penjin la cartolina en un lloc visible i llegeix en veu alta els noms i els països de cada alumne (pregunta com s'han de dir, si tens dubtes sobre la pronúncia). 4. Fes un breu comentari sobre la composició cultural de l'aula. 	1-2: postura d'estabilitat 3: postura d'obertura 4: postura d'estabilitat	<ul style="list-style-type: none"> • Aula • Cartolina • Agulla imperdible
La sardana				
5-10 min	Es demana als alumnes que dedueixin quins són els trets bàsics de la sardana a partir del visionament d'un aplec. Recollint les seves aportacions, es presenta el ball com una metàfora del tarannà català.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Projecta un vídeo curt d'una sardana i demana als alumnes que identifiquin les principals característiques del ball. 2. Apunta el que diuen a la pissarra i posa l'èmfasi en els quatre trets següents: i) es balla agafats de les mans; ii) s'obre i es tanca; iii) es balla a partir d'unes normes; iv) es balla de puntetes. 3. Explica que la sardana es pot entendre una metàfora del funcionament de la societat catalana: <ul style="list-style-type: none"> — Ens agafem (i) — Som oberts i tancats (ii) — Ens regim per unes normes (iii) — Som respectuosos (iv) 4. Explica que a continuació es desenvoluparà cadascun d'aquests punts proposant-los diferents d'activitats (escenificacions, debats, escrits individuals...) en què es requerirà la seva participació. 	1: postura d'estabilitat 2: postura d'obertura 3-4: postura d'estabilitat	<ul style="list-style-type: none"> • Aula • Ordinador • Canó • Altaveus • Vídeo d'una sardana

FITXA 2: ENS AGAFEM

Què volem aconseguir?		<ul style="list-style-type: none"> • Que vegin que el llenguatge corporal es manifesta de formes diferents, segons els països, els contextos i les circumstàncies en què aquest es produeix. • Que experimentin aquesta diversitat per mitjà del diàleg i la interacció amb persones d'altres llocs del món. • Que aprenguin que a Catalunya la gent tendeix a ser bastant expressiva i propera l'hora de comunicar-se. • Que aprenguin que aquí es guarden més aviat poc les distàncies en les relacions interpersonals i que sovint no s'evita el contacte físic. • Que aprenguin que, més enllà de ser un recurs comunicatiu d'ús habitual, aquest comportament no té en principi cap altre significat. 		
Temps	Descripció	Instruccions	Llenguatge no verbal	Material
Els 2 petons (p. 6)				
10-15 min	Es demana als alumnes que es presentin els uns als altres segons les normes de conducta social del seu país. Un cop s'han presentat, es comenten les diferències existents i s'explica com tendim a saludar-nos a Catalunya.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Escull dues persones procedents de dos països culturalment diferents. 2. Demana a aquestes dues persones que es presentin de la manera que ho farien al seu país. 3. Repeteix l'acció, si és possible, amb dues parelles més. 4. Comenta amb la classe les semblances i diferències que han aflorat durant la dinàmica. 5. Pregunta'ls si la salutació és diferent d'acord amb el grau de coneixença amb l'interlocutor, l'edat i el sexe. 6. Esbrina si algú se saluda d'alguna altra manera. 7. Explica com ens saludem habitualment a Catalunya: dos petons entre les noies i entre un noi i una noia, i una encaixada de mans o una abraçada entre els nois. 	<ol style="list-style-type: none"> 1: postura de determinació 2: postura d'obertura 3: postura de determinació i postura d'obertura 4-5: postura d'obertura 6: postura de flexibilitat 7: postura d'estabilitat 	<ul style="list-style-type: none"> • Aula

Temps	Descripció	Instruccions	Llenguatge no verbal	Material
Em toquen mentre parlo (p. 5)				
15-25 min	Primer, es demana als alumnes que descriguin de quina manera es comporten en les relacions interpersonals des del punt de vista del llenguatge corporal. Després, s'explica com són aquestes situacions en el context català.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Escriu les següents accions a la pissarra: <ol style="list-style-type: none"> a) guardo la distància física quan parlo amb un desconegut; b) m'hi acosto més quan es tracta d'un amic; c) sóc expressiu amb els gestos i els moviments a l'hora de parlar; d) no expresso mostres d'afecte en públic quanestic amb la meva parella. 2. Demana als alumnes que es posin per parelles i que s'expliquin com es comporten als seus respectius països en relació amb els exemples descrits. 3. Fes que cada alumne expliqui a la classe el que li ha explicat el seu company. 4. Representa amb l'ajuda d'un alumne una conversa breu —pregunta-li, per exemple, què ha fet durant el cap de setmana—, de manera que es vegi com els catalans tendim a comportar-nos en les relacions interpersonals: una mà al braç, un copet a l'esquena... 5. Aclareix que aquest és, a grans trets i amb les excepcions que calgui, el tarannà de molts joves universitaris, i que no implica necessàriament segones intencions. 	<p>1: postura d'estabilitat</p> <p>2-3: postura d'estabilitat</p> <p>4: postura d'obertura</p> <p>5: postura d'estabilitat</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Aula • Pissarra • Retolador
Temes relacionats*				
25-30 min	<p>Tu o vostè? (p. 6)</p> <p>Directes i poc protocol·laris (p. 5)</p> <p>Parlar amb imperatius (p. 5)</p> <p>Ei, tio! Ei, tia! (p. 6)</p> <p>Tracte amb el professorat (p. 12)</p> <p>Mirades directes (p. 5)</p> <p>Moltes converses alhora (p. 5)</p> <p>Malparlats (p. 6)</p>			

* El número de pàgina dels "temes relacionats" fa referència a la pàgina de la guia *80 pistes* (versió en català).

FITXA 3: SOM OBERTS I TANCATS

Què volem aconseguir?		<ul style="list-style-type: none"> ▶ Que prenguin consciència de la diversitat existent al món pel que fa a la manera com les persones interactuem dins els nostres cercles familiars i d'amistat. ▶ Que coneguim de primera mà exemples concrets d'aquesta diversitat escoltant —i vivint— els relats dels seus companys de classe. ▶ Que aprenguin que a Catalunya la família i els amics són part central de les relacions socials. ▶ Que aprenguin que, en contrast amb maneres de funcionar més individualistes, les relacions familiars i d'amistat tendeixen a ser força estretes i es caracteritzen generalment per un alt grau de confiança i un sentiment de fidelitat al grup. ▶ Que aprenguin que el tarannà català no sempre es correspon amb l'estereotip dels espanyols com a poble obert, festiu i desenfadat. ▶ Que aprenguin que les relacions d'amistat són inicialment difícils d'establir, però que posteriorment tendeixen a consolidar-se donant lloc a vincles forts que sovint duren molt anys. 		
Temps	Descripció	Instruccions	Llenguatge no verbal	Material
Expressius i acollidors? (p.5) + Els amics, la colla o el grup (p.7)				
30-40 min	Es demana als alumnes que llegeixin dos textos que analitzen el comportament social dels óssos (animals solitaris) i els llops (animals grupals). Després de comentar-ne les diferències, se'ls demana amb quina espècie se senten més identificats.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Divideix la classe en quatre grups. 2. Demana a cada grup que llegeixi conjuntament els textos sobre els óssos i els llops i que extregui les principals característiques del seu comportament social. 3. Sintetitza el que tenen de comú i de diferent i pregunta als alumnes si estan més a prop del model de conducta dels óssos o dels llops. 	<p>1-2: postura de determinació</p> <p>3: postura d'obertura</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Aula • Textos sobre els óssos i els llops (vegeu annexos)

Temps	Descripció	Instruccions	Llenguatge no verbal	Material
Lligams familiars (p. 7) + Anar-se'n de casa (p. 13)				
40-55 min	Es demana als alumnes que escriguin i llegeixin a la classe la seva biografia social. En acabat, es parla del paper central que la família i els amics tenen a Catalunya i es desfan alguns dels malentesos existents en relació amb el tema.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Reparteix el full-questionari. 2. Demana a cada alumne que escrigui individualment una petita biografia sobre les seves relacions socials i familiars, tenint en compte les qüestions contingudes en el full-questionari: <ul style="list-style-type: none"> — Vius sol, amb els pares, amb amics o en parella? — A quina edat t'has independitzat? — Amb quina freqüència visites els pares? — Cada quan quedes amb els amics? — Quants amics íntims consideres que tens? — Creus que t'acompanyaran al llarg de la vida? 3. Demana a uns quants alumnes que presentin la seves biografies i pregunta a la resta quines diferències i coincidències hi troben. 4. Explica la importància que tenen a Catalunya els lligams familiars i d'amistat: proximitat geogràfica entre avis, pares i fills, dinar setmanal amb els pares, la colla, confidents, llarga durada de les relacions, etc. 5. Aclareix que el tòpic segons el qual l'Estat espanyol és un país molt obert i acollidor pot ser cert en alguns casos però no s'acaba d'ajustar del tot a Catalunya, on les persones tendeixen a manifestar-se amb més reserves i fredor en iniciar les seves relacions, tot i que a mesura que progressen aquest caràcter d'entrada distant generalment es va tornant càlid i sòlid. 	<p>1-2: postura d'estabilitat</p> <p>3: postura d'obertura</p> <p>4-5: postura d'estabilitat</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Aula • Full-questionari (vegeu annexos)
Temes relacionats				
55-60 min	<p>Anar-se'n de casa (p. 13)</p> <p>Habitatge (p. 13)</p> <p>Finançament dels estudis (p. 12)</p> <p>Estudis o treballes (p. 13)</p> <p>Quan començo? (p. 13)</p> <p>Busco feina (p. 13)</p>			

FITXA 4: ENS REGIM PER UNES NORMES

Què volem aconseguir?		<ul style="list-style-type: none"> • Que s'adonin que les normes de conducta de què es doten les societats per organitzar-se socialment no són iguals a tot arreu. • Que s'exposin a altres maneres de funcionar veient com, davant d'una mateixa situació d'interacció social, els alumnes del taller reaccionen de maneres diferents. • Que comparteixin aquesta diversitat en grup i siguin capaços d'apreciar-la i verbalitzar-la. • Que es familiaritzin amb algunes, que no totes, de les normes que regeixen el funcionament de la societat catalana en temes com la puntualitat o els àpats. 		
Temps	Descripció	Instruccions	Llenguatge no verbal	Material
Puntualitat (p. 7) + La importància del convit (p. 9) + I tu, què portaràs (p. 9) + Pago jo? (p. 9) + Parelles i relacions (p. 7)				
60-75 min	Es demana als alumnes que expliquin quin com actuarien davant de tres situacions socials escollides (faig tard, em conviden a sopar, vaig a prendre una copa amb els amics i s'ha de pagar el compte), si fossin als seus països. Tot seguit, se'ls explica quin seria el comportament més generalitzat a Catalunya en aquests casos.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Divideix la classe en quatre grups. 2. Adjudica a cada grup una d'aquestes situacions, descrites en diferents cartolines: <ul style="list-style-type: none"> — He d'anar primer a una presentació d'un llibre i després a fer un cafè amb la meva colla i faig tard: què passa si no arribo a l'hora?; està mal vist?; he d'avisar del meu retard?; la gent sol arribar puntual?; etc. — Un company de classe m'ha convidat a sopar a casa seva: quin valor té?; he de donar les gràcies repetidament?; he de portar-li algun detall?; he de tornar el convit?; etc. — Surto de festa amb els companys de classe: pago una ronda per a tothom?; pago només la meva consumició?; paguen els nois?; he de deixar que em convidin si algú s'hi ofereix?; etc. 3. Demana a cada grup que triï un portaveu. 4. Demana que cada membre del grup expliqui com actuaria en la situació plantejada si fos al seu país. 5. Demana als alumnes que tot seguit observin en què difereixen les seves normes de conducta en comparació amb les de la resta del grup. 6. Demana al portaveu que en faci un resum a la resta de la classe. 7. Explica les principals normes que s'aplicarien en les situacions plantejades d'acord amb el funcionament de la societat catalana: esperar puntualment en les cites formals i mostrar-se més flexible pel que fa a retards (raonables) en cites informals; portar un detall per als amfitrions quan et conviden a sopar i retornar-los el convit; pagar-se la consumició pròpia tret de casos concrets (aniversaris, sants...); mantenir relacions estables, tot i que les relacions esporàdiques són vistes d'una forma natural entre els més joves. 8. Pregunta als alumnes, per acabar, quins dels hàbits i costums vistos durant l'exercici incorporarien al tarannà dels seus països i per què ho farien. 	<p>1-3: postura de determinació</p> <p>4-5: postura d'obertura</p> <p>6-7: postura d'estabilitat</p> <p>8: postura de flexibilitat</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Aula • Cartolines (vegeu annexos)

Temes relacionats	
75-80 min	<p>Parts del dia (p. 8)</p> <p>A quarts de... (p. 7)</p> <p>I si no em conviden (p. 9)</p> <p>M'educ el que no he menjat (p. 9)</p> <p>Puc fumar? (p. 10)</p> <p>Deixo propina (p. 9)</p> <p>Menjar i relacionar-se (p. 8)</p> <p>Beure alcohol (p. 9)</p>

FITXA 5: SOM RESPECTUOSOS

<ul style="list-style-type: none"> • Que s'adonin, a través de l'observació i el diàleg, que al món hi ha moltes maneres d'entendre i viure les relacions de parella i que vegin com es viuen aquí. • Que es familiaritzin amb la mentalitat respectuosa dels catalans a partir de dos casos concrets, els matrimonis homosexuals i el model lingüístic. • Que es facin una idea dels usos lingüístics que es produeixen al país en general i en l'àmbit universitari en particular. • Que desenvolupin una actitud de consciència cultural crítica que els dugui a comprometre's individualment amb la preservació de la diversitat. 				
Temps	Descripció	Instruccions	Llenguatge no verbal	Material
Parelles i relacions (p. 7)				
80-95 min	Es demana als alumnes que mesurin el grau d'obertura de la societat catalana i espanyola pel que fa a qüestions relatives a l'amor i la sexualitat en comparació amb les pràctiques que habitualment es produeixen als seus països.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pregunta a la classe si les següents pràctiques estan molt esteses, poc esteses, són excepcionals o molt excepcionals als seus països, especialment entre la gent jove: <ul style="list-style-type: none"> — Relacions estables. — Relacions esporàdiques. — Mostres d'afecte en públic. — Matrimonis entre persones del mateix sexe. — Relacions sexuals amb altres persones fora de la parella. — Adopció per part de parelles homosexuals. 2. Explica que aquí hi ha una mica de tot, que predominen les relacions estables però que entre la gent jove és força habitual tenir un "rotllo". 3. Reparteix el recull de premsa sobre matrimonis homosexuals. 4. Un cop els alumnes n'hagin finalitzat la lectura, demana'ls que valorin el grau d'obertura de la societat catalana i espanyola en relació amb l'homosexualitat comparant-lo amb la situació que es viu als seus països. 	<ol style="list-style-type: none"> 1: postura d'obertura 2-3: postura d'estabilitat 4: postura d'obertura 	<ul style="list-style-type: none"> • Aula • Recull de premsa (vegeu annexos)
I del català, què? (p. 17)				
95-110 min	Es demana als alumnes que reflexionin sobre els usos lingüístics que es produeixen en l'àmbit universitari a partir d'un fragment de la pel·lícula <i>L'Auberge espagnole</i> i es fa, com a complement, un breu resum del model lingüístic de la societat catalana.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Reprodueix el fragment seleccionat de la pel·lícula <i>L'Auberge espagnole</i>. 2. Demana que en llegeixin la transcripció i que, en grups de tres, omplin el qüestionari de valoració. 3. Explica, a grans trets, el model lingüístic integrador pel qual ha optat la societat catalana: llengua pròpia, règim de cooficialitat amb el castellà, dret d'utilitzar les dues llengües lliurement, extensió de l'ús social i promoció del coneixement d'altres llengües, etc. 	<ol style="list-style-type: none"> 1-3: postura d'estabilitat 	<ul style="list-style-type: none"> • Aula • DVD de <i>L'Auberge espagnole</i> • Transcripció del fragment escollit i qüestionari d'avaluació (vegeu l'annex)

Temps	Descripció	Instruccions	Llenguatge no verbal	Material
Una llengua, una visió del món				
110-120 min	Es tanca la sessió amb un exercici-comentari que posa de manifest el valor de la diversitat lingüística i cultural i el paper que podem jugar les persones com a parlants de llengües en la seva preservació.	<ol style="list-style-type: none"> Explica que cada poble crea les paraules que necessita per descriure la part del món que habita i la relació que hi manté. Posa els següents exemples: <ul style="list-style-type: none"> — En les llengües dels yanomani, no hi ha cap paraula que signifiqui 'pas de zebra'. — Els esquimals utilitzen moltes paraules diferents per referir-se a la neu o al gel. <ul style="list-style-type: none"> — El poble pintupi d'Àustràlia té diferents noms concrets per designar els caus dels animals. Demana als alumnes que, fixant-se en els exemples que has posat, expliquin una particularitat de la seva llengua. Preguntà'ls quin so fa, en les seves llengües, un gos petit quan borda. Atura't a comentar les diferències que sorgeixin entre els diferents sons. Conclou que totes les formes són vàlides: que tots podem ser óssos o llops; que al cap i a la fi tots fem el mateix, viure d'acord amb un sistema d'organització social i cultural concret; que cadascun d'aquests sistemes representa una visió del món; que cada cop que desapareix algun d'aquests sistemes desapareix amb ell una forma d'interpretar el món; que cal, per tant, ser respectuós amb aquesta diversitat i tenir un paper actiu en la seva preservació com a part important de la nostra riquesa cultural. 	<p>1: postura d'estabilitat</p> <p>2-3: postura d'obertura</p> <p>4-5: postura d'estabilitat</p>	
Temes relacionats				
	Associonisme (p. 16)			

Fitxa 3: Som oberts i tancats

LLOPS I ÓSSOS

Alcatéia

Los lobos viven en grupos familiares llamados de alcatéia. Su liderazgo es hecho por un macho y una fêmea alfa, que son los reproductores. La pareja alfa inhibe hormonalmente los otros lobos para que ellos no acasalem. Los otros miembros son en general ninhadas más viejas, pero pueden ser también lobos no relacionados a la familia.

Cuando la fêmea alfa va a tener filhotes, ella cava una toca y permanece en ella por semanas, pues es allí que los filhotes nacen y viven sus primeros días, cuando son más frágiles. La madre no permite que nadie entre, ni aún el lobo alfa, la menos que sea para traerles comida. Cuando los filhotes están grandes el suficiente, ellos son llevados para fuera de la toca y presentados a los otros miembros de la alcatéia. Todos los miembros cuidan de los menores. El grupo se reveza patrullando el territorio, cazando y tomando cuenta de los filhotes. Los lobos que llegan de una cacería regurgitan pedazos de carne para los jóvenes. Cuando los lobos crecen, podrán salir de la alcatéia para formar su propio grupo familiar. Los machos tienden a salir más pronto del que las fêmeas.

Los años solitarios son los más difíciles pues, como dije Rudyard Kipling, el autor de El Libro de la Selva: "El lobo es la fuerza de la alcatéia y la alcatéia es la fuerza del lobo".

<http://es.wikilingue.com/pt/Lobo>

Oso pardo, la imponente fortaleza de un gran tímido: LA VIDA DEL OSO

¿Dónde viven?

El hábitat del oso pardo ha de ser generoso en frutos de todo tipo y, por otro lado, ha de conservar extensiones bastante amplias para permitir a unos animales tan grandes moverse a gusto, tener lugares tranquilos donde descansar y refugios seguros para encuevarse durante el invierno. Por todo ello, vive con preferencia en bosques de montaña y frecuente también áreas rocosas cubiertas con espeso matorral.

El oso no vive únicamente en la alta montaña, sino que utiliza el fondo de los valles, los bosques y los pastos, desplazándose desde los 900 metros de altura hasta por encima de los 2.000. La franja más frecuentada por los osos en España es la situada entre los 1.100 y los 1.400 metros, si bien hay hábitats

favorables para ellos desde los 500 en la vertiente norte y a menudo suben hasta prados, pastizales y roquedos a más de 2.000 metros.

En sus desplazamientos prefiere ir oculto entre la densa vegetación, evitando caminar por espacios descubiertos. El oso vagabundea continuamente, con marcha lenta, la cabeza baja, mirando hacia el suelo o a los lados. Es un animal muy inquieto, que pasa de un monte a otro dependiendo del alimento. Al caminar sube pendientes de hasta 45° con cierta rapidez. Es un animal solitario y nómada de vida realmente austera y que come poco si tenemos en cuenta su tamaño y poder muscular.

¿Cómo es su vida social?

Los osos son animales solitarios y solo suelen formar grupos en el caso de las hembras con sus cachorros. También pueden formar agregaciones en zonas de concentración temporal de alimento. Los osos no defienden un territorio y suelen ser tolerantes con sus congéneres. Comunican su actitud y su posición social sobre todo con gestos y sonidos. También se comunican mediante señales u olores. Las señales en los árboles parecen ser la forma más común de marcaje entre los machos, y suelen consistir en arañazos, mordiscos, frotamientos, orina o secreciones de la glándula anal. El ritual de gestos y vocalizaciones no siempre puede evitar el enfrentamiento físico, y las tensiones pueden desembocar en peleas. Estas pueden involucrar a machos o hembras en celo que se enfrentan a ejemplares de su propio sexo, a varios individuos en zonas de alimentación o a machos que tratan de matar a los cachorros para provocar el celo de las hembras.

<http://www.pirineo.com/especiales/naturaleza/oso-pardo-la-imponente-fortaleza-de-un-gran-timido/oso-pardo-la-imponente-for-1>

● QUÈ FAIG?

Situació 1

He d'anar primer a una presentació d'un llibre i després a fer un cafè amb la meua colla, i faig tard:

Què passa si no arribo a l'hora?; està mal vist?; he d'avisar del meu retard?; la gent sol arribar puntual?, etc.

Situació 2

Un company de classe m'ha convidat a sopar a casa seva:

Quin valor té?; he de donar les gràcies repetidament?; he de portar-li algun detall?; he de tornar el convidat?, etc.

Situació 3

Surto de festa amb els companys de classe:

Pago una ronda per a tothom?; pago només la meua consumició?; paguen els nois?; he de deixar que em convidin si algú s'hi ofereix?, etc.

● MATRIMONIS HOMOSEXUALS

Un 44% de los españoles acepta la adopción por parejas del mismo sexo, frente a un 42% que se opone

Un informe de la Fundación BBVA señala que seis de cada diez ciudadanos admite el matrimonio entre homosexuales

Un 44% de los españoles se muestra a favor de la adopción de niños por parte de parejas del mismo sexo, mientras que un 42% es contrario. Sin embargo, seis de cada diez españoles aceptan el matrimonio entre homosexuales, según las conclusiones del Retrato social de los españoles de la Fundación BBVA, presentados hoy en Madrid.

Matrimonio del mismo sexo: La aceptación del matrimonio entre personas del mismo sexo predomina entre los jóvenes, con una media del 75% de la población de 15 a 34 años; los que tienen estudios superiores, con un 71%; las personas no adscritas a una religión, con un 75,5%, y los que se identifican con la izquierda y el centro-izquierda, con un 71,9%, tal y como refleja este análisis realizado con los datos de 2.000 encuestas.

El matrimonio mantiene su vigencia como institución, si bien un 68,5% admite el divorcio, además de otras posibilidades de vida en común, como vivir en pareja sin casarse (79,7%). Los españoles no creen que sea necesario estar casado o tener pareja para ser feliz ni la paternidad o maternidad para la realización personal, mostrando una visión optimista de la duración de las relaciones de pareja.

El País (25/07/2007)

Aprovada la reforma del codi civil català

El Parlament ha aprovat la llei del llibre quart del codi civil de Catalunya, relatiu a les successions. El llibre quart manté els principis successoris del dret català, però els actualitza. Per exemple, en cas de mort sense testament, es reconeixen els mateixos drets a tots els tipus de parella, és a dir, als matrimonis i a les unions estables de parella, heterosexuales o homosexuals. Concreta que el fet rellevant és "l'existència d'una comunitat de vida estable i els llaços d'afecte entre els que conviuen com a parella, i no el caràcter institucional del vincle que els uneix".

Avui (18/06/08)

Catalunya registra 895 matrimonis homosexuals

El nombre de matrimonis entre persones del mateix sexe va ser de 895 a Catalunya durant l'any 2008. Els 596 matrimonis entre homes van representar gairebé el doble que els 299 que es van registrar entre dones, segons dades que l'Institut d'Estadística de Catalunya recull en el document sobre el moviment natural de la població.

El Punt (30/01/10)

Andalucía es la tercera región en número de 'matrimonios' entre personas del mismo sexo en 2008, con 533 uniones

La comunidad andaluza, con 533 uniones, fue la tercera región de España en número de matrimonios entre personas del mismo sexo en 2008 por detrás de Cataluña, que contó con 917 uniones de este tipo, y Madrid, con 663 matrimonios homosexuales, según datos del Instituto Nacional de Estadística (INE) referidos al movimiento natural de la población, que revelan que en España hubo un total de 3.549 uniones homosexuales en 2008.

Tras Madrid y Cataluña se encontró Andalucía, que albergó 533 casos, aunque fue también notorio el caso de Barcelona, que a pesar de ser una ciudad superó a la comunidad andaluza en número de uniones homosexuales, con 740 matrimonios.

Posteriormente, se encuentra la Comunidad Valenciana, con 401 casos, y en el lado opuesto están La Rioja, con sólo nueve uniones homosexuales, y Cantabria, con 28 matrimonios de este tipo en 2008.

Así, en total, Andalucía albergó 40.326 matrimonios en 2008, de los cuales 39.793 fueron entre personas de distinto sexo y 533 entre personas del mismo sexo.

20 minutos (11/11/10)

L'AUBERGE ESPAGNOLE

1a part

Escolta el següent fragment de la pel·lícula francesa *L'auberge espagnole*. A continuació, llegeix la transcripció i, en grups de dos o tres, omple el quadre de sota.

PROFESSOR: Molt bé, bon dia a tothom; avui parlarem del futur del sistema capitalista global.

ALUMNA: Por favor, señor.

PROFESSOR: Sí?

ALUMNA: Perdona, pero ¿podría dar la clase en castellano?

PROFESSOR: Lo siento, señorita, pero no podrá ser. La mayoría de estudiantes son catalanes, o sea que no creo que tenga que cambiar de idioma.

ALUMNA: Somos más de quince estudiantes de Erasmus que no hablamos catalán y para usted no es un problema hablar español.

PROFESSOR: Mire, yo la entiendo perfectamente, señorita, de verdad, perfectamente; pero usted me tendría que entender a mí, también. Estamos en Cataluña y aquí el catalán es idioma oficial. Si usted quiere hablar español, se va a Madrid o se va a Sudamérica.

<i>Amb qui estàs més d'acord, el professor o l'alumna?</i>	<i>Per què?</i>

<i>Amb qui estàs més en desacord, el professor o l'alumna?</i>	<i>Per què?</i>

2a part

Fes el mateix que a l'exercici anterior.

- A Jo parlo català senzillament perquè sóc català i visc a Catalunya.
- B A mi me parece contradictorio defender el catalán en un momento en el que estamos construyendo Europa.
- C Yo no estoy de acuerdo, primero porque estamos hablando de identidades, y no hay una única identidad válida. Hay muchas identidades que son perfectamente compatibles. Se trata de respeto. Por ejemplo, yo tengo por lo menos dos identidades: la identidad gambiana, que traigo conmigo mismo, y la identidad catalana. Yo no creo que sea contradictorio combinar las dos identidades.
- D Tú no eres francés, tú eres... marciano. No, tú eres francés. Y tú mantén tu identidad de francés. Identité, tu m'as compris? Identité... Astérix, Françoise Hardy et le fromage, y yo te doy mi pa amb tomàquet...
— ¿Qué? Tomá...
- D Bread and tomato, Joan Manuel Serrat et la chanson, yo te doy mi... ¡mi Dalí!
- E España no es solo "¡olé!". Es muchas más cosas. No es flamenco. Es flamenco y muchas más cosas. Y el catalán es parte de ello.

<i>Amb qui estàs més d'acord? (lletra A, B, C, D o E)?</i>	<i>Per què?</i>

<i>Amb qui estàs més en desacord? (lletra A, B, C, D o E)?</i>	<i>Per què?</i>